

Cruallops

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de l'Esgleiola.
Emplaçament Bv-4131, a uns 5 km del centre de l'Espunyola, trencall a la dreta, seguir fins la casa.

Coordenades:

Latitud: 42.0201
Longitud: 1.80317
UTM Est (X): 400912
UTM Nord (Y): 4652701

Classificació

Número de fitxa 08078 - 33
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIV-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08077A010000070000HV
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 10/06/2010 - 02:00

Descripció

La masia està situada a la zona sud del municipi, tocant ja al límit del terme municipal amb el veí municipi de Casserres, en una zona molt oberta i lleugerament elevada, al peu de la Rasa de Cal Fàbrega.

Actualment, la casa està conformada per dues vivendes col·locades adossades, tot adoptant el conjunt una planta rectangular. La casa principal està conformada per dos volums, la part antiga (situada al centre del conjunt) i una ampliació pel costat sud; consta de planta baixa, primera i golfes, tot cobert a dos vessants amb el carener orientat nord-sud, perpendicular a la façana principal que obra a migdia. La part més antiga de la casa es troba en gran part amagada per la construcció de la resta d'estructures que té adossades pel seu voltant. Pel que fa als murs es diferencien dos paraments, el de la planta baixa és format per carreus bastant regulars disposats més o menys seguint filades i amb cantoneres grans, tot amb pedra força ben tallada i polida, i la resta del parament de les plantes superiors que mostren un aparell lleugerament més irregular. Aquesta estructura té la porta originària en el seu mur sud (o sigui la façana principal), és formada per un arc lleugerament apuntat fet en dovelles de pedra picada i polida, i suportat sobre carreus també de pedra; es tracta d'una porta que per la disposició de les dovelles podria haver estat recol·locada. Cal destacar a l'interior de la planta baixa d'aquesta estructura, en el mur de llevant, la boca del forn de pa, avui tapiada, és feta en pedra ben tallada i polida i amb l'estructura de la xemeneia per l'interior del mur. El volum adossat al costat sud és de construcció contemporània (segle XX), pren la mateixa amplada i alçada que l'estructura antiga i dóna accés directe a la planta primera, la vivenda, a través d'una escala exterior situada a la façana sud. L'any 1994 arran dels incendis forestals que van afectar els boscos del Baix Berguedà es va cremar la casa, la part antiga de la casa va quedar totalment cremada havent-se de reconstruir completament el seu interior i teulada, a més també va afectar la resta d'annexes i coberts.

Al costat nord hi ha adossat un annex, fet en murs de pedra, originàriament era de menor alçada. Fa uns anys es va ampliar i reformar com a vivenda.

Al costat de llevant del conjunt de les dues vivendes hi ha adossat un annex de planta baixa destinat al bestiar, també en el costat de llevant hi ha el corral i altres coberts; i a pocs metres al nord, el paller.

Història

Els orígens de Cruallups es remunten a la baixa edat mitjana, en un document de 1314 ja apareix esmentat el mas, és en una venda feta pel cavaller R. Cespunyola al seu oncle R. de Sant Serni de la tercera part del delme que rebia de les parròquies de Sant Climent de l'Espunyola i de Sant Pere de l'Esgleiola i dels seus termes, això és, el terç del delme de blat, vi, carnalatge, llana, formatge, cànem, lli i demés que ell pogués rebre; a més també li va vendre els masos de Segats de la parròquia de Sant Climent i el de "Cruilops de la de Cesgleyola", consta que els tenia en feu pel senyor rei d'Aragó (SERRA VILARÓ:1989:VOL.I, 475). Posteriorment, però no apareix esmentat el mas ni en el fogatge de 1497, ni en el de 1553. La següent referència documental localitzada és ja molt posterior, en ple segle XIX, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63.1856 nº 32" (ACBR), on hi consta un tal Ramon Guitó.

Bibliografia

SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.

